

A stylized landscape illustration. The background is a solid blue color. In the foreground, there are several dark grey, triangular mountains of varying heights. A white airplane is flying in the upper left, leaving a white trail. A white cloud is in the upper right. A yellow diagonal beam of light starts from the bottom right and points towards the top left, passing through the text. In the lower right, there are white silhouettes of a car, a truck, and another car. In the lower left, there are white silhouettes of a car and a truck. In the middle right, there is a white silhouette of a large ship.

Øystein Dørum

NHO

Verdien av handel

Tolldagen

Sjeføkonom Øystein Dørum, NHO
Oslo, 13. november 2018

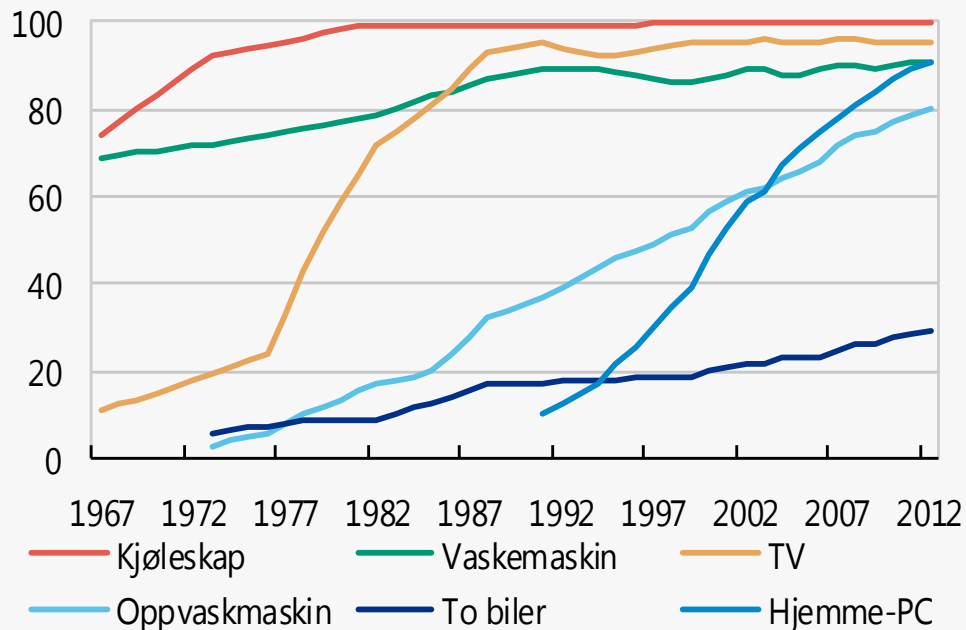

Velstandsreisen er bygget på handel (og litt til)

3* siden 1970. Marked. Ressurser. Skaperkraft. Samarbeid. Velferd. Fred. Åpen.

Husholdningenes eie av forbruksvarer

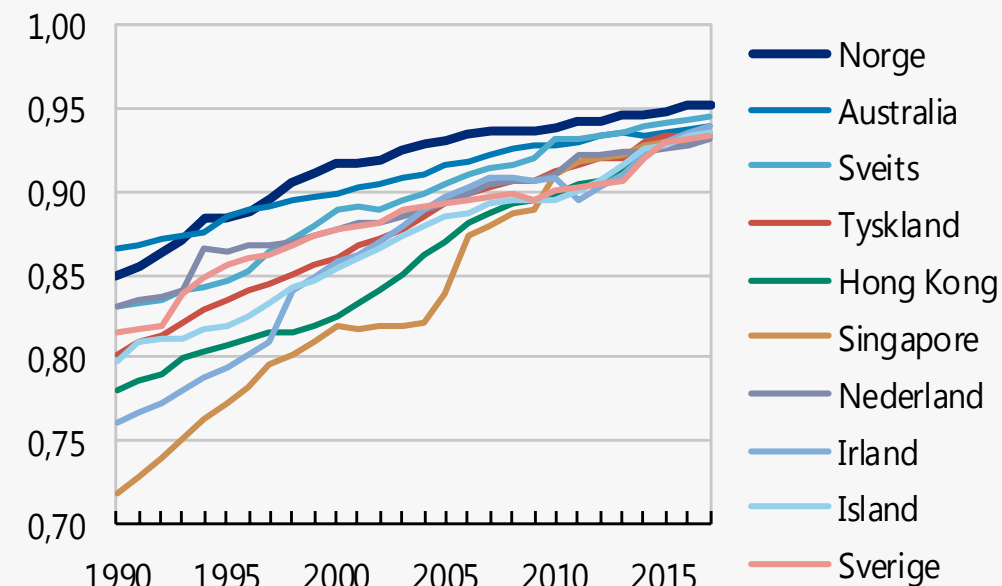
Prosent av alle husholdninger

Kilde: Statistisk sentralbyrå/NHO

Human Development Index (HDI)*

Ti øverste i 2017

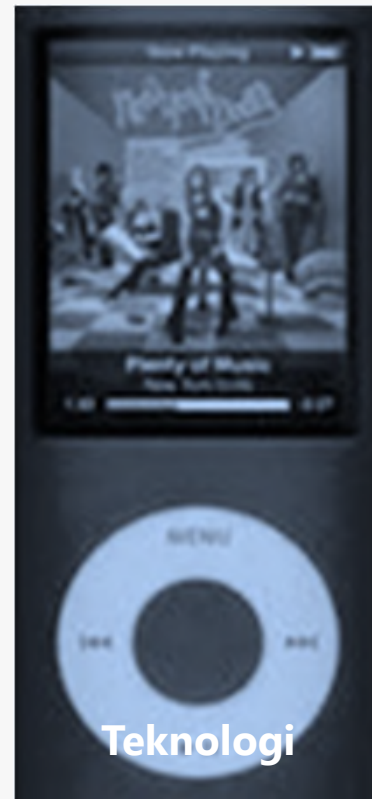

*) BNI/capita, levealder, utdanningsnivå og forventet antall skoleår
Kilde: UNDP/NHO

Handel frikobler produksjon og forbruk

Handel = arbeidsdeling => velstand

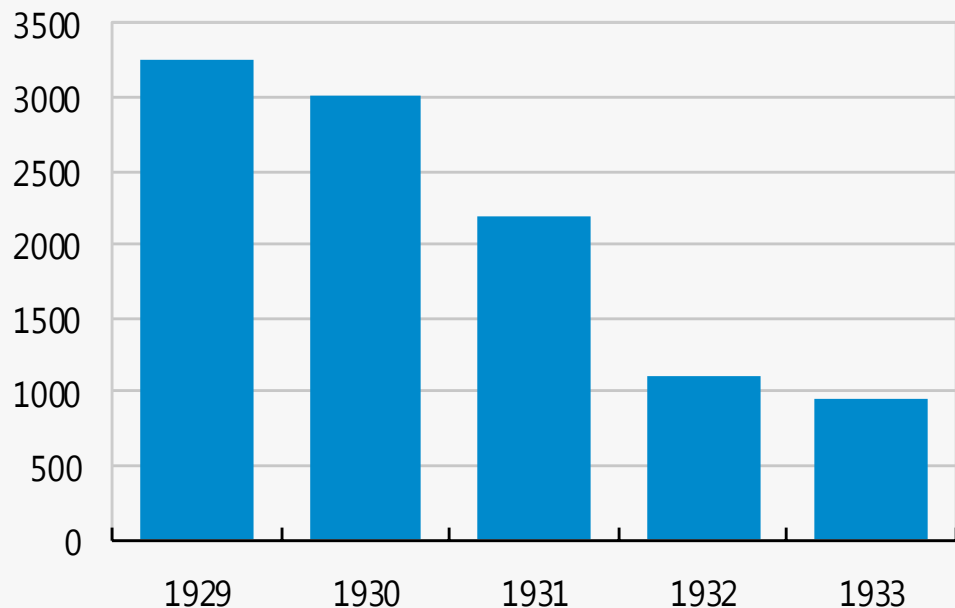

Rundt oss: Fra kollaps til ekspansjon

Depresjon/proteksjonisme/WW II => IBRD/IMF/GATT/OECD: Liberalisering

Verdenshandel

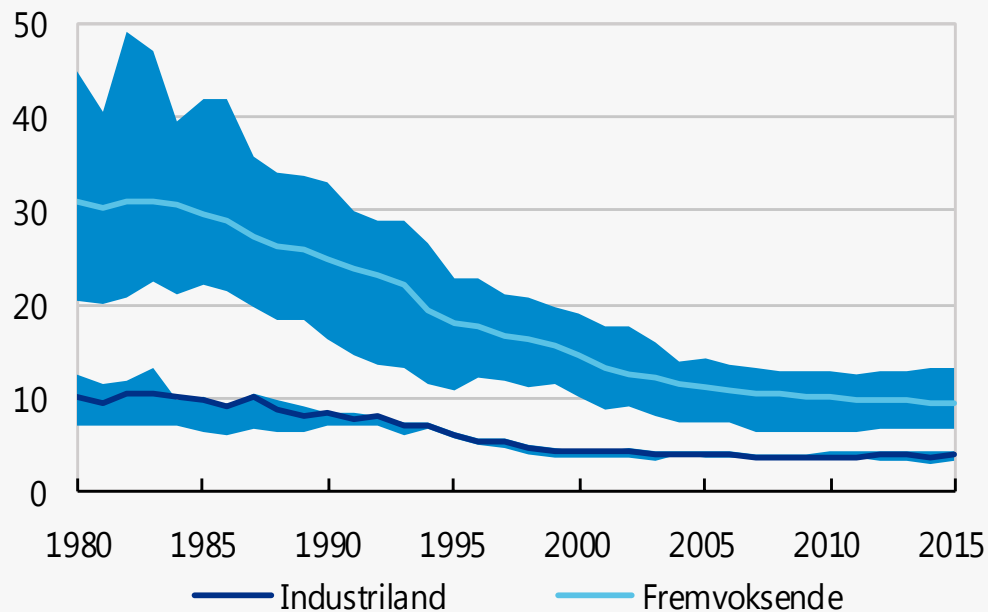
MillionerUSD

Kilde: Charles Kindleberger "The World In Depression 1929-1939"/IMF/NHO

Tolltariffer. Gjennomsnitt

Prosent. 25-75 kvartiler skyggelagt

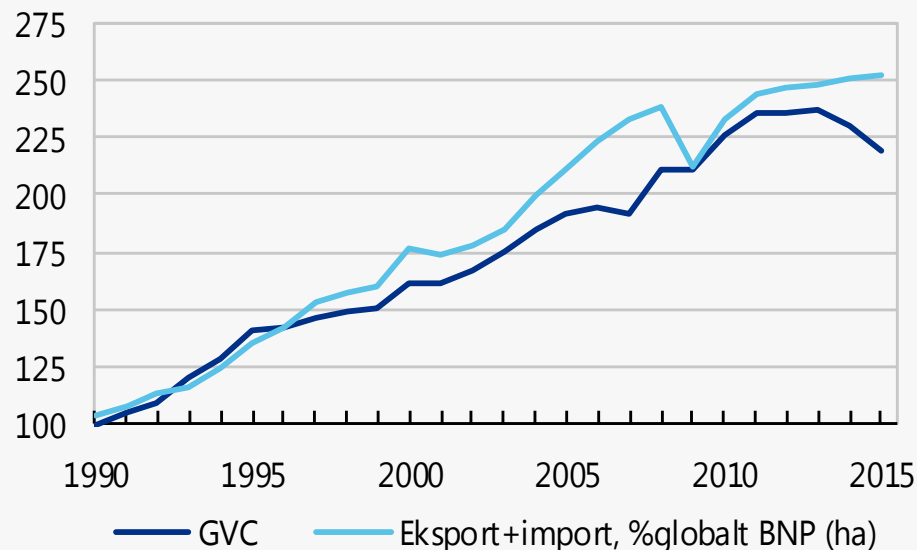
Kilde: IMF WEO 2016-II/NHO

Stadig tettere sammenvevd

Horisontalt, vertikalt.

Globale verdikjeder (GVC)

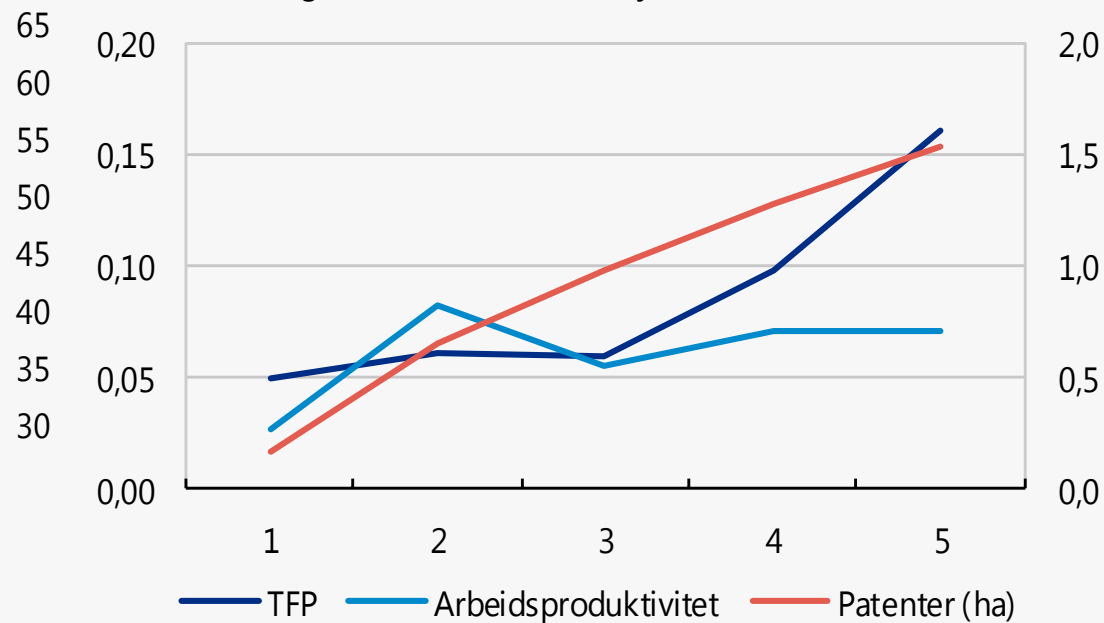
Strukturell indikator*, 1990=100

*) Forholdet mellom import av innsatsvarer og innenlandsk sluttetterspørsel justert for råvarepriser og sykliske faktorer
Kilde: OECD Ec. Outlook, juni 2017/NHO

Virksomheter av teknologisjokk

Estimert utslag i mottakerland av 1% sjokk hos leder

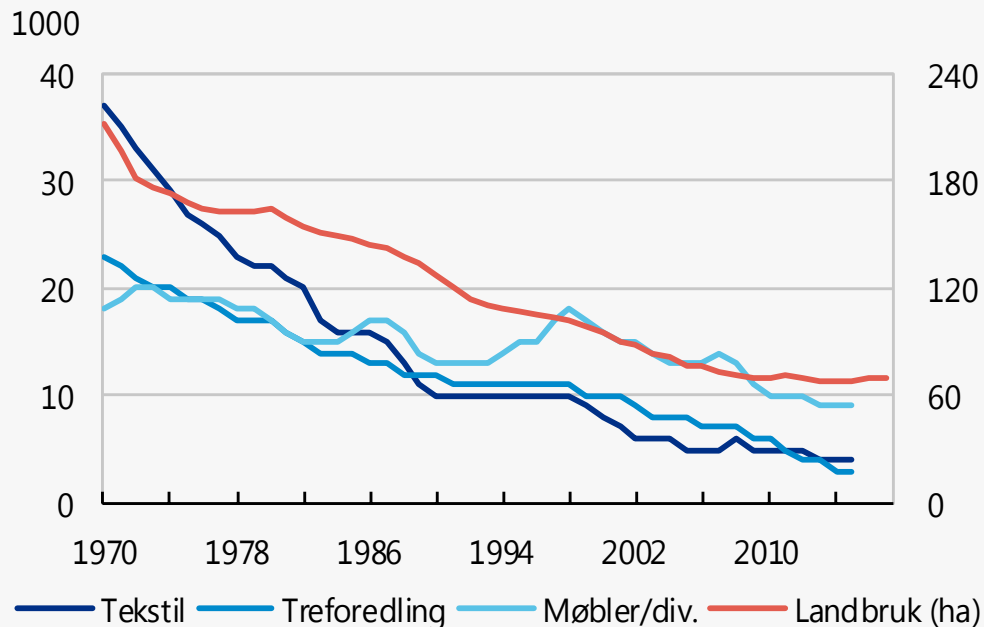

Kilde: IMF WEO 2018-I/NHO

Men handelsgevinstene fordrer omstillinger

Ferdigvareimport. Utflytting. Automatisering. Globalisert arbeidsmarked

Norge: Sysselsatte i utvalgte næringer

Kilde: Statistisk sentralbyrå/Thomson Datastream/NHO

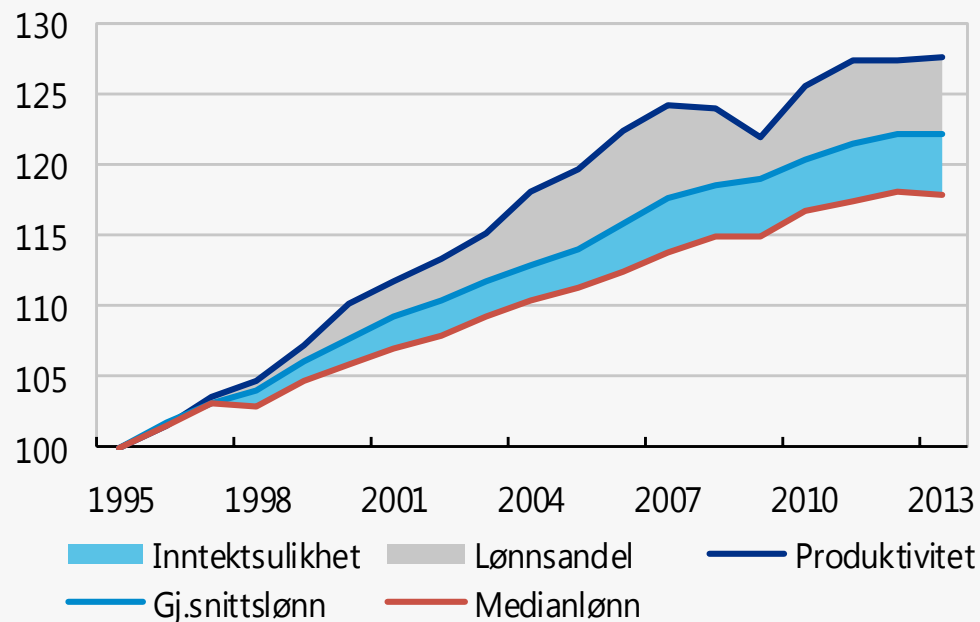

Økende ulikheter, sviktende tillit

Teknologi/Globalisering/Skatt/Deregulering/Org.grad/Lave renter. Dilemmaer!

OECD: Frikobling produktivitet og lønn

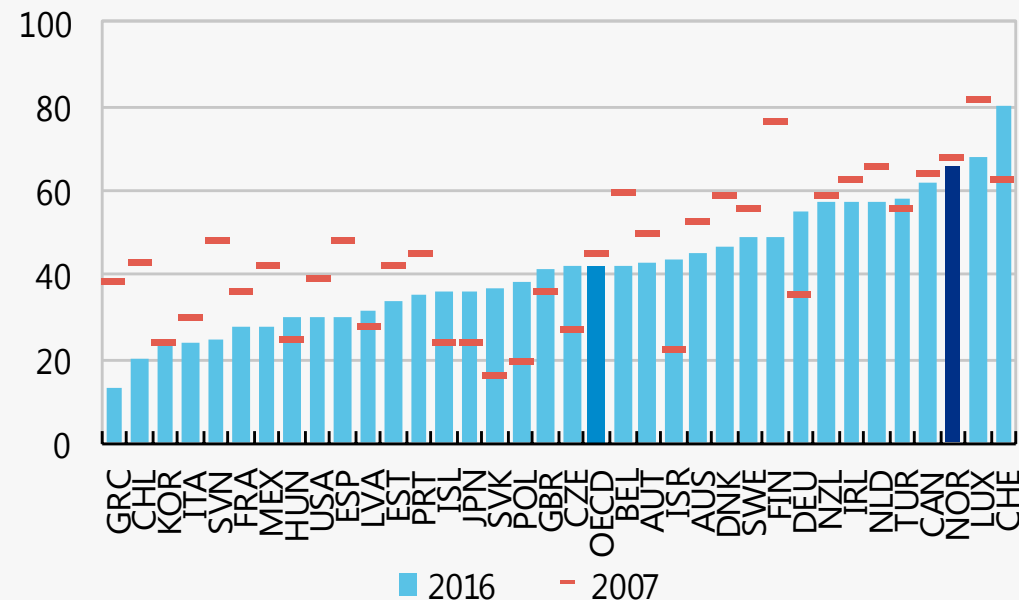
1995=100

Kilde: OECD Ec. Outlook, juni 2017/NHO

Tillit til regjeringen

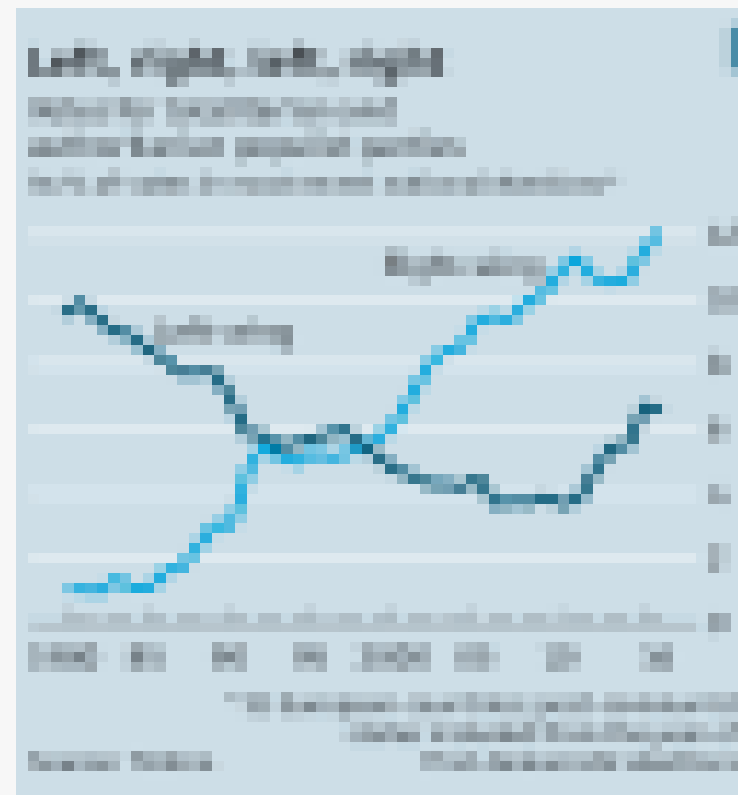
Prosent

Kilde: Gallup World Poll/OECD, Government At A Glance, 2017/NHO

Tap av sosial kapital, økt polarisering...

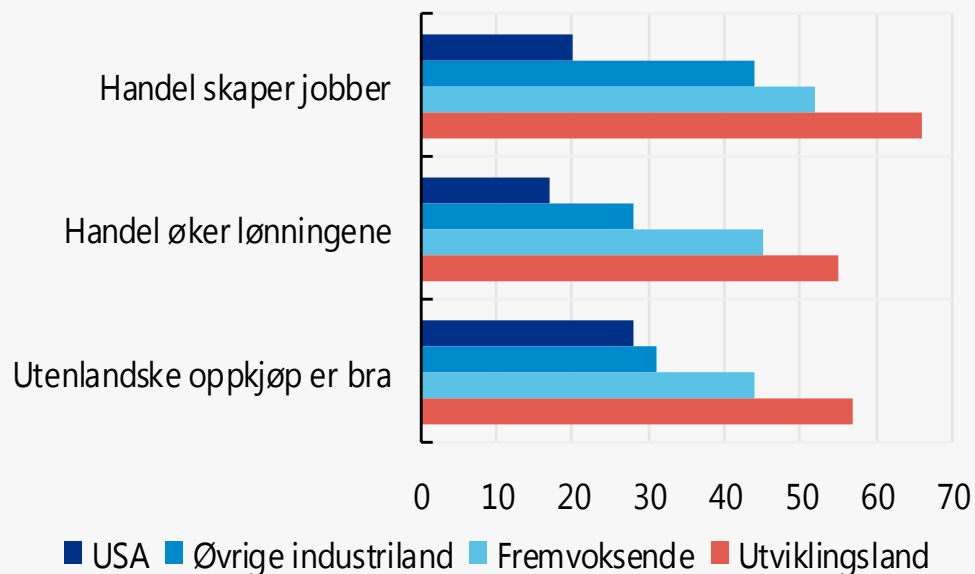
Letter samvirke/forhandlinger/omstillinger/reformer. Mindre forutsigbarhet

...og globaliseringsmotstand

Syn på handel*

Prosentandel som svarer bekræftende på at...

*) Stratifisert utvalg på ~1000 personer i 44 land, april 2014

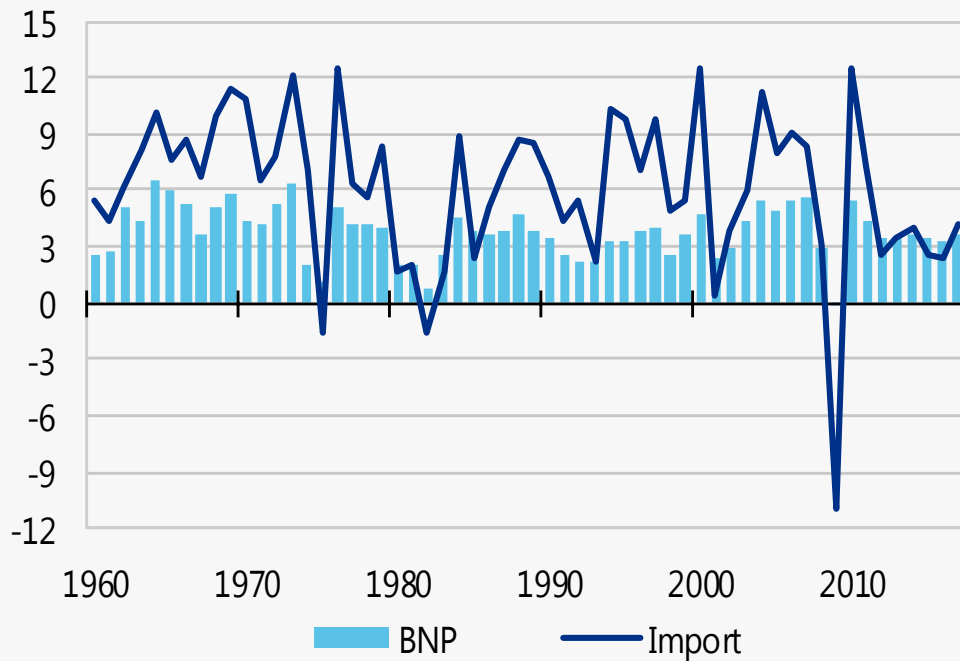
Kilde: Pew Research Center/NHO

Åpenhet avløst av proteksjonisme...

Globalt BNP og import

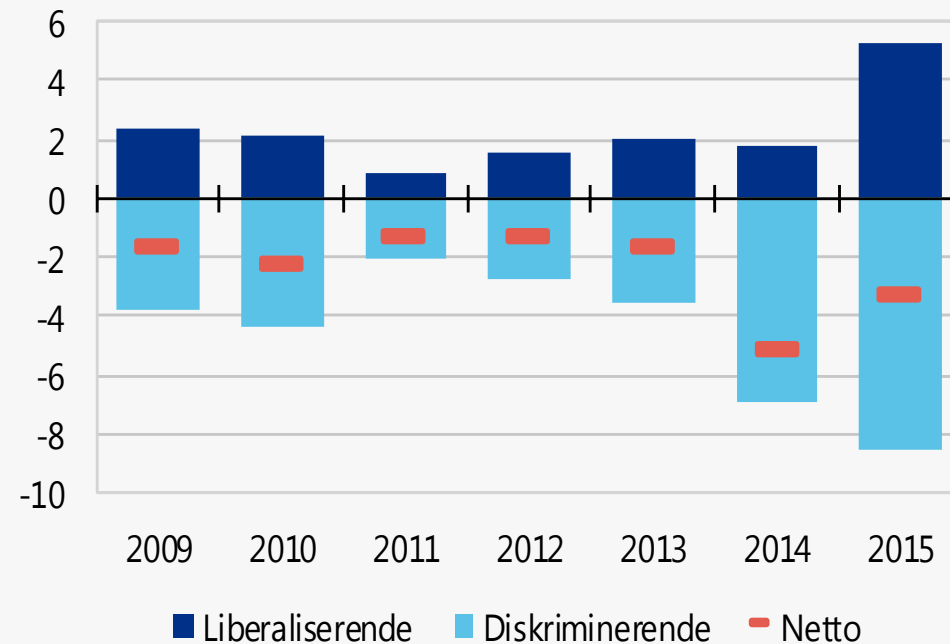
Årlig volumendring i prosent

Kilde: IMF WEO 2016-II/NHO

Handelstiltak

Tusen produkter

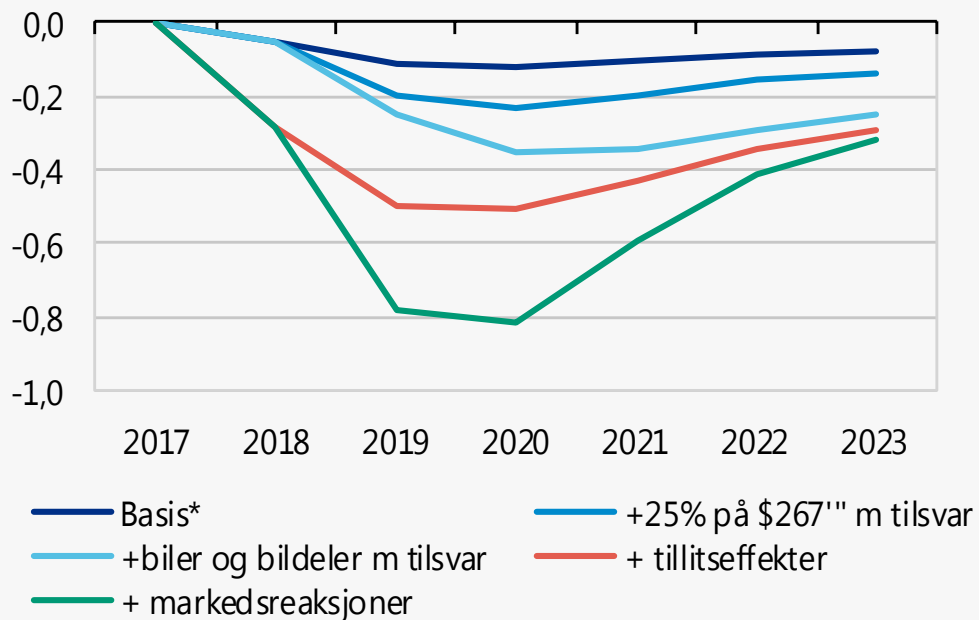

Kilde: IMF WEO 2016-II/NHO, ØØ17-1

...og «handelskrig»: 25% på 50^{'''}, 10- > 25% på 200^{'''}
 (Importpris 2½%, KPI 0,35%). Tollsats til 1990-nivå (+3½/6½ pp): BNP -14%

Verden: BNP-virkninger av "handelskrig"

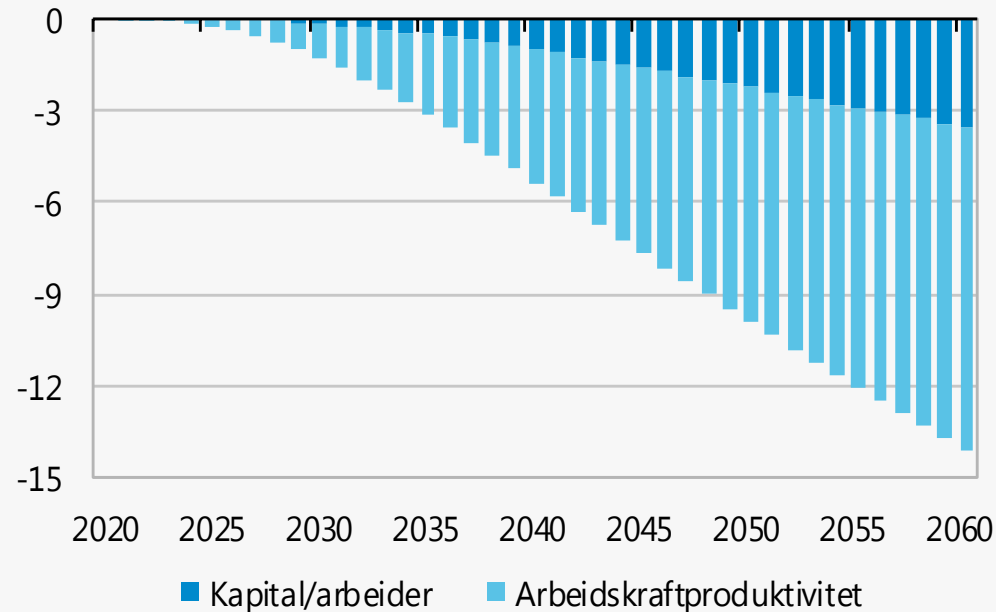
Avvik fra referansebane i prosentpoeng

Kilde: IMF WEO 2018-I/NHO

Virkning på BNP/capita av handelskrig

Tollsats økt til 1990-nivå, gradvis fra 2020 til 2030

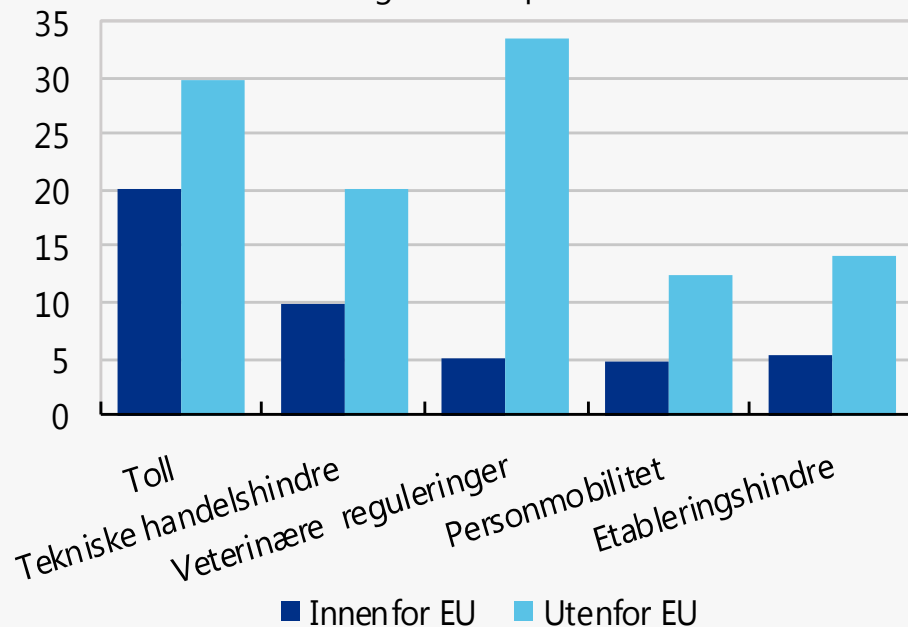
Kilde: OECD Scenarios For The World Economy to 2060/NHO

Vi tror på handel, tviler på EØS, og blåser i *Brexit*

70% av bedriftene tror ikke de blir berørt av Brexit (80% i B/A)

Ekstra kostnader knyttet til handel

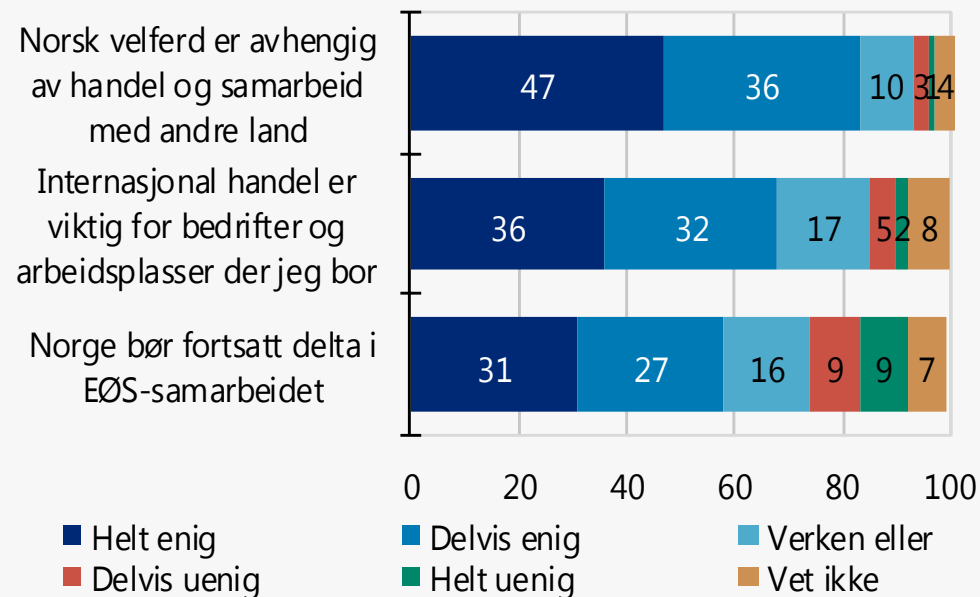
%-andel som svarer "I stor grad". Eksportrettede

Kilde: Næringslivets økonomibarometer/NHO * Korrigert for "ikke relevant"

Hvor enig/uenig er du i følgende utsagn?

Prosent

Kilde: Ipsos ukentlig web-omnibus, ~1000, jun-aug 2018/NHO

- **Velstandsreise**
- **Frikobler produksjon og forbruk**
- **Spesialisering, stordrift, ressurser, teknologi, konkurranse**
- **Nå utfordres handelsordenen**
- **Holde på det vi har**

Takk for meg!